

DIREKTIIVID

KOMISJONI RAKENDUSDIREKTIIV (EL) 2022/1647,

23. september 2022,

millega muudetakse direktiivi 2003/90/EÜ seoses mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike taimesortide suhtes kohaldatava erandiga

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiivi 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesortide kataloogi kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõike 2 punkte a ja b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni direktiivi 2003/90/EÜ ⁽²⁾ eesmärk on tagada, et põllumajandustaimesordid, mille liikmesriigid lisavad oma riiklikesse kataloogidesse, vastaksid Ühenduse Sordiameti (CPVO) kehtestatud protokollidele. Eelkõige on nende protokollide eesmärk tagada vastavus eeskirjadele, milles käsitletakse teatavate põllumajandustaimesortide kontrollimisel minimaalselt hõlmata vaid tunnuseid ja kontrollimise miinimumtingimusi, et tagada eristatavus, ühtlikkus ja püsivus. CPVO protokollidega hõlmamata liikide puhul on kõnealuse direktiivi eesmärk tagada vastavus Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu (UPOV) suunistele.
- (2) Muu hulgas peavad põllumajandustaimesordid vastama direktiivi 2003/90/EÜ III lisas sätestatud tingimustele viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimise puhul.
- (3) On vaja tagada, et tootjad saaksid kasutada mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivaid mahepõllumajanduslikke sorte, mis pärinevad mahepõllumajanduslikust aretustegevusest. Mõned neist vastavad kõigi teiste sama liigi sortide eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kriteeriumidele, kuid teisi mahepõllumajanduslikuks tootmiseks mõeldud sorte iseloomustab üksikute paljundusüksuste suur geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus.
- (4) Seetõttu ei sobi Ühenduse Sordiameti ja Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu olemasolevates eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse protokollides ja suunistes määratletud ühtlikkuse standardid mahepõllumajanduslikele sortidele, mis on geneetiliselt ja fenotüüpiliselt väga mitmekesised. Lisaks on vaja kehtestada viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimise põhimõtted, mis vastavad mahepõllumajandussektori nõudmistele.
- (5) Seepärast on vaja anda võimalus teha erand olemasolevatest eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse protokollidest ning sätestada viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimise nõuded, mis on mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike taimesortide suhtes paremini kohandatud.
- (6) Seetõttu peaks olema võimalik kohandada olemasolevaid konkreetsete liikide sordihindamise protokolle vastavaks mahepõllumajanduse vajadustele. Seepärast on asjakohane teha erand komisjoni direktiivi 2003/90/EÜ artikli 1 teatavatest sätetest ja kehtestada erinõuded viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimiseks.
- (7) Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile ja teistele liikmesriikidele iga aasta 31. detsembriks kuni 2030. aasta 31. detsembrini aruande taotluste arvu ning eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse ning viljelus- ja kasutusväärtuse kontrolli tulemuste kohta, et tagada asjaomaste nõuete korrapärane läbivaatamine ja hinnata täiendavalt vajadust neid muuta, tühistada või kohaldada neid ka muude liikide suhtes.

⁽¹⁾ EÜT L 193, 20.7.2002, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 6. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/90/EÜ, millega kehtestatakse rakendusmeetmed nõukogu direktiivi 2002/53/EÜ artikli 7 kohaldamiseks teatavate põllumajandustaimesortide kontrollimisel minimaalselt hõlmata vaid tunnuste ja kontrollimise miinimumtingimuste osas (ELT L 254, 8.10.2003, lk 7).

- (8) Seega tuleks direktiivi 2003/90/EÜ vastavalt muuta.
- (9) Pädevatel asutustel ja asjaomastel ettevõtjatel peaks olema piisavalt aega, et valmistuda asjakohaselt ette enne, kui hakatakse kohaldama siseriiklike sätteid, millega võetakse üle käesolev direktiiv.
- (10) Käesoleva direktiiviga ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2003/90/EÜ muutmine

Direktiivi 2003/90/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt.

a) Lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Seoses eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivusega, ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist:

- a) I lisa loetletud liigid vastavad kõnealuses lisa loetletud ühenduse sordiameti (CPVO) haldusnõukogu „Eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse protokollides“ sätestatud tingimustele;
- b) II lisa loetletud liigid vastavad kõnealuses lisa loetletud Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu (UPOV) eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrolli läbiviimise suunistele.

Erandina esimesest lõigust võivad mahetootmiseks sobivad mahepõllumajanduslikud taimesordid, mis kuuluvad IV lisa A osas loetletud liikidesse, vastata ühtlikkuse osas selle asemel kõnealuse lisa B osas loetletud tingimustele.

Liikmesriigid esitavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele iga aasta 31. detsembriks kuni 2030. aasta 31. detsembrini aruande sortide registreerimise taotluste arvu ning kõnealuste mahepõllumajanduslike sortide eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrolli tulemuste kohta.“

b) lõikele 3 lisatakse teine ja kolmas lõik:

„Erandina esimesest lõigust võivad mahetootmiseks sobivad mahepõllumajanduslikud taimesordid, mis kuuluvad IV lisa A osas loetletud liikidesse, vastata viljelus- või kasutusväärtuse osas selle asemel kõnealuse lisa B osas loetletud tingimustele.

Liikmesriigid esitavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele iga aasta 31. detsembriks kuni 2030. aasta 31. detsembrini aruande kõnealuste mahepõllumajanduslike sortide registreerimise taotluste arvu ning viljelus- või kasutusväärtuse kontrolli tulemuste kohta.“

2) Käesoleva direktiivi lisa sätestatud tekst lisatakse IV ja V lisana.

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 30. juuniks 2023. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad neid norme alates 1. juulist 2023.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 23. september 2022

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Stella KYRIAKIDES

LISA

„IV LISA

A OSA

Artikli 1 lõike 2 teises lõigus osutatud liikide loetelu

Oder

Mais

Rukis

Nisu

B OSA

Mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike taimesortide eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrolli käsitlevad erisätted**1. Üldeeskirjad**

Mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike taimesortide suhtes kohaldatakse järgmist:

- 1.1. eristatavuse ja püsivuse osas tuleb järgida ja kirjeldada kõiki I ja II lisas osutatud protokollide ja suuniste kohaseid tunnuseid.
- 1.2. Ühtlikkuse osas tuleb järgida ja kirjeldada kõiki I ja II lisas osutatud protokollide ja suuniste kohaseid tunnuseid ning punktis 2 loetletud tunnuste suhtes tuleb kohaldada järgmist:
 - a) asjaomaseid tunnuseid võib hinnata leebemalt;
 - b) kui asjaomaste tunnuste suhtes tehakse erand vastavast tehnilisest protokollist vastavalt punktile 2, peab ühtlikkustase sordi raames olema sarnane ühtlikkustasemega liidus üldtuntud võrreldavate sortide puhul.

2. Erand tehnilistest protokollidest**2.1. Oder**

Odra (*Hordeum vulgare* L.) sortide puhul võivad järgmised eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse tunnused, mis on esitatud Ühenduse Sordiameti (CPVO) protokollis CPVO/TP-019/5 testitud sortide kohta, erineda järgmistest eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetest ühtlikkuse osas:

CPVO nr 5 —	Lipuleht: kõrvakeste antotsüaanne värvumine
CPVO nr 8 —	Lipuleht: lehetupe glaukosiidsus
CPVO nr 9 —	Ohted: tippude antotsüaanne värvumine
CPVO nr 10 —	Kõrvake: glaukosiidsus
CPVO nr 12 —	Teris: välissõkla roodude antotsüaanne värvumine
CPVO nr 16 —	Steriilsed pähikud: asend
CPVO nr 17 —	Kõrvake: kuju
CPVO nr 20 —	Ohted: pikkus
CPVO nr 21 —	Peatelg: esimese lüli pikkus
CPVO nr 22 —	Peatelg: esimese lüli kõverus
CPVO nr 23 —	Keskmiised pähikud: libe ja selle ohete pikkus võrreldes terisega
CPVO nr 25 —	Teris: välissõkla selgmise külje vahelmiste roodude hambulisus

2.2. Mais

Maisi (*Zea mays* L.) sortide puhul võivad järgmised eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse tunnused, mis on esitatud Ühenduse Sordiameti (CPVO) protokollis CPVO/TP-002/3 testitud sortide kohta, erineda järgmistest eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetest ühtlikkuse osas:

CPVO nr 1 —	Lipuleht: lehetupe antotsüaanne värvumine
CPVO nr 2 —	Lipuleht: tipu kuju
CPVO nr 8 —	Õisik: libledede antotsüaanne värvumine, v.a alusel
CPVO nr 9 —	Õisik: tolmucapeade antotsüaanne värvumine
CPVO nr 10 —	Õisik: peatelje ja külgharude vaheline nurk
CPVO nr 11 —	Õisik: külgharude kõverus
CPVO nr 15 —	Kõrs: juurte antotsüaanne värvumine
CPVO nr 16 —	Õisik: pähikute tihedus
CPVO nr 17 —	Leht: lehetupe antotsüaanne värvumine
CPVO nr 18 —	Kõrs: lülivahede antotsüaanne värvumine
CPVO nr 19 —	Õisik: peatelje pikkus madalaimast külgharust ülespoole
CPVO nr 20 —	Õisik: peatelje pikkus kõrgeimast külgharust ülespoole
CPVO nr 21 —	Õisik: külgharude pikkus

2.3. Rukis

Rukki (*Secale cereale* L.) sortide puhul võivad järgmised eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse tunnused, mis on esitatud Ühenduse Sordiameti (CPVO) protokollis CPVO/TP-058/1 testitud sortide kohta, erineda järgmistest eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetest ühtlikkuse osas:

CPVO nr 3 —	Singas: antotsüaanne värvumine
CPVO nr 4 —	Singas: pikkus
CPVO nr 5 —	Lipuleht: lehetupe pikkus
CPVO nr 6 —	Lipuleht: lehelaba pikkus
CPVO nr 8 —	Lipuleht: lehetupe glaukosiidsus
CPVO nr 10 —	Lipulehele eelnev leht: lehelaba pikkus
CPVO nr 11 —	Lipulehele eelnev leht: lehelaba laius
CPVO nr 12 —	Kõrvake: glaukosiidsus
CPVO nr 13 —	Kõrs: kõrvakese aluse karvasus

2.4. Nisu

Nisu (*Triticum aestivum* L. *subsp. aestivum*.) sortide puhul võivad järgmised eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse tunnused, mis on esitatud Ühenduse Sordiameti (CPVO) protokollis CPVO/TP-003/5 testitud sortide kohta, erineda järgmistest eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetest ühtlikkuse osas:

CPVO nr 3 —	Singas: antotsüaanne värvumine
CPVO nr 6 —	Lipuleht: kõrvakeste antotsüaanne värvumine
CPVO nr 8 —	Lipuleht: lehetupe glaukosiidsus
CPVO nr 9 —	Lipuleht: lehelaba glaukosiidsus
CPVO nr 10 —	Kõrvake: glaukosiidsus
CPVO nr 11 —	Kõrs: kaela glaukosiidsus
CPVO nr 20 —	Kõrvake: kuju profiilis
CPVO nr 21 —	Ülemine peatelje lüli: väliskülje karvasus

CPVO nr 22 —	Alumine libele: õla laius
CPVO nr 23 —	Alumine libele: õla kuju
CPVO nr 24 —	Alumine libele: hamba pikkus
CPVO nr 25 —	Alumine libele: hamba kuju
CPVO nr 26 —	Alumine libele: sisekülje karvasus

V LISA

A OSA

Artikli 1 lõike 3 teises lõigus osutatud liikide loetelu

Oder

Mais

Rukis

Nisu

B OSA

Täitmisele kuuluvad tingimused – mahepõllumajanduslikeks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide viljelus- ja kasutusväärtus

1. Viljelus- ja kasutusväärtust kontrollitakse mahepõllumajanduslikes tingimustes kooskõlas määruse (EL) 2018/848 sätetega, eelkõige artikli 5 punktides d, e, f ja g sätestatud üldpõhimõtetega ning artikli 12 kohaste taimekasvatuse nõuetega.
 2. Sordi kontrollimisel ja kontrollitulemuste hindamisel võetakse arvesse mahepõllumajanduse konkreetseid vajadusi ja eesmärgi. Kontrollitakse vastupanu haigustele või taluvust nende suhtes ning kohanemist erinevate kohalike mulla- ja kliimatingimustega.
 3. Kui pädevad asutused ei suuda korraldada kontrolli mahepõllumajanduslikes tingimustes või teatavate omaduste, sealhulgas haigusele vastuvõtlikkuse kontrollimist, võib uuringuid teha vastavalt ühele järgmistest punktidest:
 - a. mahepõllumajanduslike aretajate valdustes või mahepõllumajandusettevõtetes pädeva asutuse järelevalve all;
 - b. vähese sisendiga tingimustes ja minimaalse töötlemisega;
 - c. mõnes teises liikmesriigis, kui liikmesriigid on sõlminud kahepoolsed kokkulepped katsete tegemiseks mahepõllumajanduslikes tingimustes.
- Sordi viljelus- ja kasutusväärtust käsitletakse küllaldasena, kui kõnealuse liikmesriigi kataloogi kantud teiste heakskiidetud mahepõllumajanduslikeks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortidega võrreldes on asjaomase sordi omadused tervikuna võttes vähemalt asjaomase piirkonna toodangu osas selgelt paremad asjaomase sordi viljelemiseks või sellest saadud kultuuride või toodete kasutamiseks. Seoses põllumajandustavade ja toidu- või söödatootmisega, mis näitavad mahepõllumajanduse eeliseid, peetakse viljelus- ja kasutusväärtuse kontrollimisel eriti väärtuslikeks rangemaid põllumajandusliku tootmise viise.
4. Pädev asutus näeb ette eri kontrollitingimused, mis kohandatakse mahepõllumajanduse konkreetsetele vajadustele, ning kontrollib oma suutlikkuse piires taotleja palvel konkreetset käitumist ja konkreetseid omadusi, kui on võimalik kasutada korratavaid meetodeid.“